

Prof. UMFC dr hab. Alicja Gronau-Osińska
Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie
Wydział Kompozycji, Dyrygentury i Teorii Muzyki
Dr Paula Jaszczuk
Akademia Sztuk Pięknych
Wydział Sztuki Mediów

Chwytnie wrażeń. Dwojaki ujęcie przez kompozytorkę i plastyczkę

I. Alicja Gronau-Osińska¹

1. Kontekst powstania cyklu *Lapidaria*

Według definicji Władysława Kopalińskiego *lapidarium* to „muzealny zbiór kamieni, kamiennych posągów, nagrobków, fragmentów budowli” od łacińskiego *lapidarius* – dotyczący kamieni². Sensem istniejących lapidariów³ jest chęć ocalenia od niepamięci faktów czy artefaktów z przeszłości. Podobna, choć autorsko zinterpretowana, myśl przyświecała Ryszardowi Kapuścińskiemu, gdy publikował swoje zapiski nazwane *Lapidariami*⁴. To krótkie notatki, z gatunku czynionych na marginesach książek, a więc

¹ Jako kompozytorka używam pojedynczego nazwiska: Gronau, w pozostałych sytuacjach podwójnego.

² Władysław Kopaliński, *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych z almanachem*, Bertelsmann Media Sp. z o.o., Klub Świat Książki, Warszawa 1999, s. 291.

³ Do takich należą polskie: Lapidarium w Siedlcach, Lapidarium Polickie, zawierające ponad 125 elementów sztuki sepulkralnej, zebranych z blisko 20 cmentarzy z terenu gminy (por. Wikipedia https://pl.wikipedia.org/wiki/Lapidarium_Polickie – dostęp 20.11.2016), Lapidarium Rzeźby Nagrobnej we Wschowie, Lapidarium na cmentarzu żydowskim w Zabrze. Wszystkie wymienione związane są z cmentarzami jako miejscami pamięci, natomiast inne mieszczą bardziej zróżnicowane elementy, jak np. Lapidarium UAM w Poznaniu należące do Wydziału Geografii i Geologii (por. Wikipedia https://pl.wikipedia.org/wiki/Lapidarium_UAM_w_Poznaniu – dostęp 20.11.2016) obejmuje nie tylko elementy budowli, ale także głązy naturalne czy czarne dęby kopalne zwane polskim hebanem.

⁴ Ryszard Kapuściński jest autorem sześciu tomów *Lapidariów*, wydanych kolejno w 1990, 1995 i 1997 roku (w tych trzech mieszczą się zapiski z Meksyku z roku 1972 i dalsze z lat 1980-1996), następne z 2000, 2001 i 2007 roku (zapiski z lat 1997-2006). W kolekcji *Dzieł wybranych* Ryszarda Kapuścińskiego, wydanej przez „Gazetę Wyborczą”